

Kauan on kärsitty

Kauan on kärsitty vilua ja nälkää / Balkanin vuorilla taistellessa. / Oi kallis kotimaa, Suomi sulo Pohjola, / ei löydy maata sen armaampaa. Tämä tunnettu ja tarttuva marssilaulu tunnetaan myös Suomen kaartin paluulauluna. Laulu on peräisin Turkin sodasta, jossa suomalaiset pienehköt joukot näyttelivät hyvin ratkaisevaa roolia.

Mutta missä ja milloin tätä Turkin sotaa käytiinkään? Ei missään Turkissa vaan Balkanilla ottomaanien hallintoa vastaan 1800-luvun lopulla. Suomessa oli vallinnut nälänhätä 1860-luvun lopulla. Liekö johtunut huonoista oloista, että meiltäkin lähdettiin kauas sotimaan. Kun tamperelaiset finlaysonin hurjat pääsivät Bulgariaan, Plevenin (Plevnan) piiritetty kaupunki vallattiin ja turkkilaiset pötkivät pikimmiten pakoon.

Bulgaria vapautui ottomaanien vallasta ja itsenäistyi. Maan ensimmäiseksi pää- ja sotaministeriksi tuli suomalainen kenraali Casimir Ehrnrooth. Tsaari Aleksanteri II:n toinen patsas pystytettiin Sofiaan. Siinä tsaari ratsastaa ylväänä sotilaittensa ympäröimänä. Sen ensimmäisen patsaanhan me tunnemmekin paremmin. Bulgariasta löytyy myös pari muuta tämän ”vapauttajatsarin” muistomerkkiä.

Bulgariassa tunnetaan vieläkin myötätuntoa suomalaisia kohtaan. Sikäläisissä koulukirjoissa kerrotaan laajasti Turkin sodasta ja ottomaanien vallan päättymisestä. Urheat suomalaiset sotilaat saavat myös ansaitusti kunniansa.

Kunnia Turkin sodan voittamisesta kuuluu oikeasti Venäjän armeijalle. Venäläisiä sotilaita kaatui ja menehtyi lyhyessä sodassa noin 200 tuhatta. Suomalaisia, finlaysonin poikia ja muita kaatui noin 40, ja tauteihin ja sairauksiin kuoli noin 150. Suomalaisten pieni joukko sattui olemaan paikalla ratkaisevissa paikoissa kuten Gornyi Dubnjakin taistelussa ja Plevenin valtauksessa, ja siksi heidät muistetaan.

Niin finlaysonin pojat kuin muutkin suomalaiset palasivat kotiin sankareina. Tarttuvasta laulusta tuli kestoosuusikk, ja se otettiin myös Kaartin pataljoonan marssilauluksi. Iskevää säveltä on käytetty muutenkin. Ilmari Kianto muokkasi siitä Vapaussodan valloituslaulun, jonka ensimmäinen säe kuuluu iskevästi; Kauvan on kärsitty ryssien valtaa.

Turkin sodan muistot elävät edelleen Tampereella. Finlaysonin suuri tehdashalli nimettiin aikanaan Plevnaksi Turkin sotaan osallistuneiden miesten kunniaksi. Plevna on mahtavan kokoinen, ja aikanaan siinä surisi 1200 kutomakonetta. Halli on vielä pystyssä, ja mikä hienointa, siinä toimii nyt panimoravintola Plevna.

Bulgarian ja Suomen kansojen ystävyys ilmeni taannoin myös toisella tavalla. Supermoto on uudehko moottoripyöräkisa. Siinä ajetaan asfaltilla ja soralla kuten autojen rallicrossissa. Luokan hallitseva maailmanmestari on suomalainen Mauno Hermunen. Lokakuun alussa Hermunen otti Bulgarian kansalaisuuden. Plevnissä ajetussa lajin joukkueiden MM-kisassa hän auttoi Bulgarian hopealle, ja hänestä saatiin maahan uusi suomalainen sankari.

Suomen ja Bulgarian kansojen ylevää ystävyyttä on alkanut murentaa uusi ilmiö. Maasta rahdataan Pohjolan perukoille naisia ja lapsia keräämään. Seurasin kerran Helsingin rautatieaseman tienoilla terassilta kerjäämistä. Joku ohikulkija heitti silloin tällöin kolikon Pauligin pahvimukiin. Tietyin väliajoin paikalle marssi mies, joka tarkisti kertyneen saaliin ja korjasi potin. Ei tuntunut oikein mukavalta.

Ei kai vaan Bulgariassa anneta liian ruusuista kuvaa Suomesta ja suomalaisista?

pajen